

Motion till riksdagen 2010/11:So259

av Anna SteeleKarlström (FP)

Inseminationsfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inseminationsfrågor.

Motivering

Möjligheten för ensamstående kvinnor att få tillgång till insemination har behandlats vid ett flertal tillfällen i riksdagen. Motionerna avslogs med motiveringen att frågan analyseras i Regeringskansliet.

Ensamståendeadoption är tillåten i Sverige, men möjligheterna för ensamstående att adoptera är små beroende på givarländernas inställning till ensamståendeadoption. Den lösning ensamstående kvinnor väljer är därför att bli gravida genom insemination främst i Danmark. Kostnaden har legat mellan 7 500 och 75 000 kronor beroende på vilken metod som använts och hur många försök det varit frågan om. Till det kommer resekostnader. Hur många barn totalt som fötts i Sverige efter ensamståendeinsemination finns ingen uppgift om.

Svensk lagstiftning om insemination i parförhållanden ger barnen rätt till att vid lämplig ålder söka sitt biologiska ursprung. Dansk lagstiftning ger inte den möjligheten. Forskning har visat att i Sverige får barnen sällan veta att de tillkommit genom insemination och sin rätt att söka sin upp sin biologiska far. När det gäller barn som fötts efter ensamståendeinsemination föreligger inte den problematiken. De vet hur de kommit till men har inte möjlighet att i vuxen ålder ta reda på sitt biologiska ursprung. Det är ett av flera skäl varför Sverige bör godkänna ensamståendeinsemination.

Ett skäl mot ensamståendeinsemination som brukar framföras i debatten är att barn har rätt till två föräldrar och att detta ger barnet en ekonomisk, social och rättslig trygghet. Susan Golombok är den forskare som ägnat mest tid åt att studera hur barn till ensamstående föräldrar har det. Hon konstaterar uti-

Fel! Okänt namn på

från sin forskning att den grupp av ensamstående kvinnor som skaffar barn genom IVF eller insemination är en specifik undergrupp som utifrån en stark vilja ger barnen en god uppväxt. Hittills har inte några negativa konsekvenser för barnet kommit i dagen. I en longitudinell studie med 21 ensamstående mammor som blivit gravida efter donatorinsemination kunde t.ex. visas att barnen som då var två år hade färre emotionella och beteendemässiga problem än 46 barn till gifta kvinnor som genomgått donatorinsemination. Några bärande skäl för att fortsätta att neka ensamstående kvinnor att bli gravida och föda barn efter IVF eller insemination finns inte.

För att möjliggöra ensamståendeinsemination bör en ändring införas i 6 kap. Insemination i lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m. Det gäller 1 §, 3 § och 5 §. Texten skulle kunna lyda som följer:

1 §. Insemination får utföras om kvinnan är gift, sambo eller ensamstående. För insemination i parförhållande krävs skriftligt samtycke av maken eller sambon. För ensamståendeinsemination krävs donators skriftliga avsägelse till faderskapet.

Av lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap följer att vad som i detta kapitel sägs om make också gäller registrerad partner.

3 § Vid insemination som avses i 2 § skall läkaren pröva om det med hänsyn till makarnas, sambornas eller den ensamstående kvinnans medicinska, psykologiska eller sociala förhållanden är lämpligt att inseminationen äger rum. Inseminationen får utföras endast om det kan antas att det blivande barnet kommer att växa upp under goda förhållanden.

Vägras insemination, får makarna, samborna eller den ensamstående kvinnan begära att Socialstyrelsen prövar frågan.

5 § Den som har avlats genom insemination med spermier från en man som kvinnan inte är gift eller sambo med eller fötts av ensamstående kvinna efter insemination har, om han eller hon uppnått tillräcklig mognad, rätt att ta del av de uppgifter om givaren som antecknats i sjukhusets särskilda journal.

Har någon anledning att anta att han eller hon avlats genom sådan insemination, är socialnämnden skyldig att på begäran hjälpa denne att ta reda på om det finns några uppgifter antecknade i en särskild journal.

Insemination i parförhållanden

Det är stora variationer mellan landstingen när det gäller att möta pars behov av insemination. Kostnaderna kan vara lägre för heterosexuella än för lesbiska par och varierar mellan landstingen. En harmonisering av avgifterna måste därför genomföras.

I en del landsting är det bara den ena kvinnan i ett lesbiskt parförhållande som kan få tillgång till insemination. Det måste ses som diskriminering av den andra kvinnan; båda ska ha samma rätt till insemination.

Vad ovan anförts om ensamma kvinnors rätt till insemination och om insemination i parförhållanden bör ges regeringen tillkänna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 22 oktober 2010

Anna SteeleKarlström (FP)